

PAPER DETAILS

TITLE: KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ:
İSTANBUL ESENYURT İLÇESİ ÖRNEĞİ

AUTHORS: Hüseyin Berk TÜRKER,Ahmet Erkan METİN,Orhan BALIKÇI

PAGES: 377-399

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2413616>

KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ: İSTANBUL ESENYURT İLÇESİ ÖRNEĞİ

Hüseyin Berk TÜRKER^{1,*} Ahmet Erkan METİN² Orhan BALIKÇI³

¹Faculty of Agriculture, Usak University, Usak

²Banaz Vocational School, Department of Forestry, Usak University, Usak

³Faculty of Architecture, Department of Urban and Regional Planning Student, Usak University, Usak

*Sorumlu yazar: berk.turker@usak.edu.tr

Hüseyin Berk TÜRKER: <https://orcid.org/0000-0002-8995-3259>

Ahmet Erkan METİN: <https://orcid.org/0000-0002-1016-0927>

Orhan BALIKÇI: <https://orcid.org/0000-0001-7049-4526>

Please cite this article as: Türker, H.B., Metin, A.E., & Balıkçı, O. (2022) Kent parklarının görsel peyzaj kalitesi yönünden incelenmesi: İstanbul Esenyurt ilçesi örneği, *Turkish Journal of Forest Science* 6(2): 377-399.

ESER BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş 6 Mayıs 2022 / Received 6 May 2022

Düzeltilmelerin gelişi 21 Ekim 2022 / Received in revised form 21 October 2022

Kabul 21 Ekim 2022 / Accepted 21 October 2022

Yayınlanma 31 Ekim 2022 / Published online 31 October 2022

ÖZET: Peyzaj görsel kalitesinin belirlenmesi doğal ve kültürel peyzajların estetik bakımdan bireylerin pozitif veya negatif bakış açısının tespit edilerek ortaya konulduğu öznel bir süreç olmaktadır. Bu çalışmada, İstanbul'un Esenyurt ilçesinde belirlenen kent parklarının görsel kalite açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma alanı olarak seçilen kent parkları Uşak Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğrencileri tarafından (n=200) belirli parametreler doğrultusunda online olarak foto-anket uygulaması ile değerlendirilmiştir. Anket çalışmasında kent parklarından çekilen fotoğraflar Rekreatif Olanak Dağılımı (ROD) sınıflandırmasına (doğal, yarı-doğal ve kentsel) göre seçilmiş doğallık, uyum, manzara güzelliği, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven, açıklık ve düzen parametreleri doğrultusunda 5'li likert ölçeğinde (5 en yüksek-1 en düşük) değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen anket verileri değerlendirilerek çalışma alanındaki kent parklarının görsel kalitesi tespit edilmiştir. Doğal unsurların yer aldığı alanlar görsel kaliteyi belirlemeye yönelik tüm parametreler bakımından genel olarak en yüksek puanlamaya sahip olurken, yapay unsurlar artıça puan değerlerinin azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Peyzaj Görsel kalitesi, Peyzaj Görsel kalite değerlendirmesi, İstanbul, Esenyurt

INVESTIGATION OF URBAN PARKS IN TERMS OF VISUAL LANDSCAPE QUALITY: THE CASE OF ESENYURT DISTRICT, ISTANBUL

ABSTRACT: Determining the visual quality of the landscape is a subjective process in which the positive or negative point of view of individuals in terms of aesthetics of natural and cultural landscapes is determined and revealed. This study is aimed to evaluate the visual quality of urban parks in the Esenyurt district of Istanbul province. The study area was evaluated by the students of Uşak University, Faculty of Architecture and Design, Department of City and Regional Planning, using an online photo survey with parameters (n=200). Photographs taken from city parks were examined on a 5-point Likert scale (5 highest-1 lowest) with parameters (naturalness, harmony, scenic beauty, mystery, diversity, vitality, care, trust, openness, and order). As a result, it has been found that naturalness, harmony, care, order, trust, and scenic beauty have a direct impact on the visual quality of the urban space. While the areas with natural landscapes generally have the highest score in terms of all parameters to determine the visual quality, the score values decreased as the artificial landscapes increased.

Keywords: Landscape Visual quality, Landscape Visual quality assessment, İstanbul, Esenyurt

GİRİŞ

Görsel güzellik ve ilgi çekicilik bireyden bireye değişiklik gösterse de bir bakış açısı içerisinde doğallık, bitki çeşitliliği, su teması, renk çeşitliliği, farklı yeryüzü oluşumları vb. öğelerden bir veya birden fazlasını içeren mekanların ilgi çekici özelliğe sahip olduğu bilinmektedir (Irmak ve Yılmaz, 2010). Bireyin etrafındaki objelerin hepsi birey üzerinde duygusal bir etkiye sahip olmaktadır. Bu etki kişiyi düşünceye yönlendirerek pozitif veya negatif benimseme veya reddetme duygusu oluşturmaktadır (Kalın, 1997).

Görsel peyzaj kalitesi bireyin psikolojik süreçleri ile etkileşim içerisinde olan belirli peyzaj özelliklerinin bir bütünü olarak tanımlanmaktadır (Daniel, 2001). Bergen vd. (1995)' ne göre görsel kalite peyzajın fiziksel özellikleri ile birlikte peyzajı izleyen, iç içe olan gözlemcilerin bireysel düşüncelerinin de belirlenmesi ile elde edilmektedir (Irmak ve Yılmaz, 2010). Görsel kalite hesaba katılarak estetik ve sürdürülebilir ekosistem çalışmaları yapılabilmektedir (Erdönmez ve Kaptanoğlu 2008). Daniel'e (2001) göre sistematik görsel peyzaj kalitesinin değerlendirilmesi 20. yüzyılın sonlarına doğru ortaya konularak çevresel yönetim ve ilgili politikalarda önemli rol oynar hale gelmiştir ve literatürde kabul görmüş bilimsel çalışma alanı olmuştur (Özhancı ve Yılmaz, 2011).

Peyzaj görsel kalite değerlendirmelerinde peyzaj fotoğraflarının sunumu yolu ile sunum yapılan katılımcıların fotoğraflar hakkındaki değerlendirmelerinin kullanıldığı görülmektedir (Clay ve Daniel, 2000; Bulut ve Yılmaz, 2007; Meitner, 2004; Fuante de Val, G, 2006; Elinç, 2011; Özhancı ve Yılmaz, 2011; Aytaş ve Uzun, 2015). Peyzaj görsel kalite değerlendirmesinde fiziksel, psikolojik ve psikofiziksel yaklaşım modelleri kullanılmaktadır (Aytaş ve Uzun, 2015). Literatürde konuyla ilgili yapılmış çok sayıda çalışma yer almaktadır (Çakçı, 2007; Kıroğlu 2007; Tüfekçioğlu, 2008; Irmak ve Yılmaz, 2010; Dinçer, 2011; Elinç

2011; Çelik, 2013; Gültürk, 2013; Çelik ve Açıksöz, 2014; Caf, 2014; Benliay ve diğerleri, 2015; Düzgüneş ve Demirel, 2015; Kiper ve Cengiz, 2016).

Çakıcı (2007) araştırmasında kent parklarına ait 25 adet fotoğrafı kullanıcı ve uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. Kiroğlu (2007) Erzurum kenti ve yakın çevresindeki bazı rekreasyon alanlarının görsel kalite değerlendirmesini amaçlamıştır. Bu çalışmada araştırma alanlarına ait 8 adet fotoğraf kullanılarak görsel analiz çalışması ile peyzaj kalitesi değerlendirilmiştir. Bu çalışma için kullanılan parametreler şunlardır; algıya dayalı parametreler (doğallık, çeşitlilik, tutarlılık, açıklık, karmaşıklık, gizem, perspektif, güven, düzen, manzara güzelliği) ve rekreasyonel değer parametresi. Irmak ve Yılmaz (2010) Erzurum ili ve çevresindeki farklı peyzaj karakterlerine sahip alanların görsel peyzaj kalitesini alanlara ait fotoğrafların katılımcılar tarafından değerlendirilmesi ile belirlemeyi amaçlamıştır. Her çalışma alanına ait 12 adet fotoğraf bitkisel çeşitlilik, doğallık/doğal manzara etkisi, orman varlığı, çayır-mera varlığı, etkili su ögesi, dağ manzarası, tarihi ve arkeolojik değerlere sahip olma, kırsal yerleşim öğelerine sahip olma, etkili jeomorfolojik öğelerin varlığı, renk etkisi/canlılık, orijinallik/özgünlük, heyecan vericilik, güven vericilik, ulaşılabilirlik ve en fazla ilgi çeken bölge olmak üzere 15 parametre ile incelenmiştir. Benliay ve diğerleri (2015) çalışmasında Antalya kenti ve yakın çevresindeki bazı tarihi alanların peyzaj değerlerini, alanlara ait fotoğrafları kullanarak katılımcı puanlamasıyla belirlemeyi amaçlamıştır.

Literatürde bazı çalışmalar da kentsel alanların peyzaj görsel kalitesinin değerlendirmesi üzerine odaklanmıştır. Aytaş ve Uzun (2014) araştırmasında Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesini amaçlamıştır. Bu çalışmada ROD sınıflandırmasına göre seçilen yaya alanlarına ait fotoğraflar kullanılarak doğallık, karmaşıklık, tutarlılık, görüntü, rahatsızlık, mevsimsellik, ölçü, yönetilebilirlik, tarihsellik parametreleri doğrultusunda uzman görüşlerine dayalı peyzaj kalitesinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Polat ve Önder (2011) ise araştırmasında Konya ili kent parklarının görsel kalitesinin belirlenmesini amaçlamıştır. Kentsel açık ve yeşil alanlar sağladıkları çevresel ve sosyal faydalar ile kentlerin vazgeçilmez elemanları konumundadır (Çetinkaya ve Uzun, 2014; Oguz et al. 2020; Abdullah et al. 2021; Ekren ve Çorbacı, 2022). Kentsel açık yeşil alanların en önemli bileşenlerinden olan kent parkları kent insanına estetik, rekreasyonel ve psikolojik açıdan hizmet sunmaktadır (Tuğluer ve Gül 2018; Tuğluer ve Çakır, 2019). Bu hizmet ve katkıları barındıran kent parklarında görsel kalite çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir. Bu çalışmada 10 kent parkına ait fotoğraf okunabilirlik, karmaşıklık, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım ve güven parametreleri bakımından öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir. Özgeriş ve Karahan (2015) Rekreasyonel tesislerde görsel kalite değerlendirmesi üzerine yapmış oldukları çalışmada, peyzaja ait doğal ve kültürel elemanlarının birbirleri ile uyumlu ve bütünlük oluşturduğu görüntülerin görsel yönden daha etkili ve kaliteli olarak değerlendirildiğini ortaya koymuşlardır. Kiper ve diğerleri (2017) çalışmasında Kıyıköy'ün görsel peyzaj açısından çekicilik gösteren alanlarının tanımlamasını amaçlamışlardır. Çalışmada Kıyıköy'e ilişkin 12 adet fotoğraf doğallık, uyum, okunabilirlik, arazi şekli, rekreasyonel değer ve manzara güzelliği parametreleri bakımından uzman ve gözlemci katılımıyla değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda her iki grubun tercihlerinde benzerlikler olduğu gözlenmiştir. Doğal bitki örtüsü ile deniz ve kıyısının uyumlu bir bütünlük oluşturduğu, doğal ve yapay elemanların uyumlu ve düzenli bir şekilde bulunduğu görüntüler görsel açıdan olumlu olarak değerlendirilmiştir. Uzun (2018) araştırmasında Kastamonu ilinde yer alan üç tabiat parkının görsel kalite analizinin kullanıcı karakterine göre incelenmesini amaçlamıştır. Çalışma sonucunda alanların kullanıcı karakterine göre benzer puanlar aldığını saptamıştır.

Bu çalışmada İstanbul ili Esenyurt ilçesinde seçilen kent parklarının belirli parametreler (görsel kalite, doğallık, uyum, manzara güzelliği, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven, açıklık ve düzen) doğrultusunda peyzaj görsel kalitesinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma Alanının Genel Özellikleri

Çalışmanın ana materyalini İstanbul ili Esenyurt İlçe merkezi sınırları (Şekil 1) içerisinde yer alan 5 kent parkı oluşturmaktadır. İlçenin yüzölçümü 42.13 km² ve ilçenin deniz seviyesinden yüksekliği 127 metredir (Esenyurt Belediyesi,2022). İlçe nüfusu 2021 yılı itibarı ile 977.489'dur. (TÜİK,2022). Çalışma alanının Türkiye' deki konumu Şekil 1' de verilmektedir.

Şekil 1. Araştırma Alanının Konumu

Çalışmaya konu olan kent parklarının belirlenmesinde alansal büyüklükleri göz önünde bulundurularak en büyük alana sahip 5 park belirlenmiştir. Belirlenen kent parkları ve alan büyüklükleri Çizelge 1' de, parkların ilçe merkezindeki konumları ve parkların genel görünimleri Şekil 2'de verilmiştir. Recep Tayyip Erdoğan Parkı'nın 2006 yılında, Şehitler Parkı'nın 2007 yılında, Gaziler Parkı'nın 2010 yılında, Muhsin Yazıcıoğlu Parkı'nın 2012 yılında, Necmettin Erbakan Parkı'nın 2014 yılında faaliyete girdiği bilinmektedir.

Çizelge 1. Çalışma alanı olarak belirlenen kent parklarının alan büyüklükleri (Esenyurt Belediyesi, 2022).

Kent Parkı	Alan (m ²)
Necmettin Erbakan Parkı (N.E.)	74.200
Muhsin Yazıcıoğlu (M.Y.)	18.000
Recep Tayyip Erdoğan Parkı (R.T.E.)	76.877
Şehitler Parkı (Ş.H.)	118.747
Gaziler Parkı (G.Z.)	90.355

Şekil 2. Kent Parklarının İlçedeki Konumları ve Parklara Ait Görseller

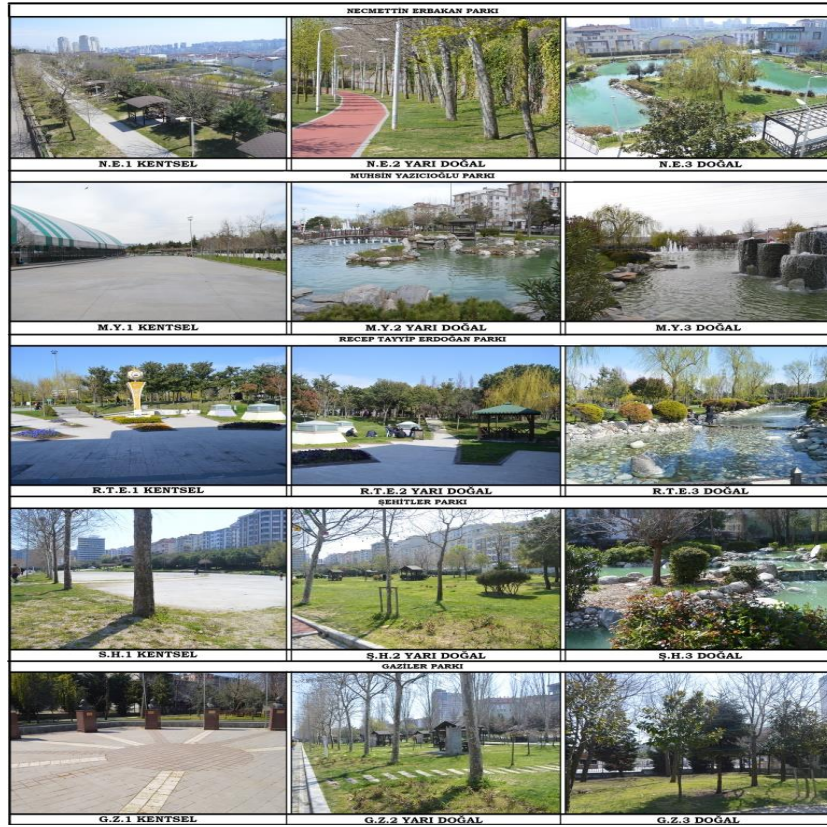
Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada İstanbul Esenyurt ilçesindeki en büyük alana sahip 5 parkın ROD sınıflandırması göz önünde bulundurularak belirlenen parametreler doğrultusunda peyzaj görsel kalitesinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma yöntemi 5 temel aşamadan oluşmaktadır.

1. **Aşama:** Literatür taraması,
2. **Aşama:** Fotoğraf çekimleri (ROD sınıflandırması dikkate alınarak)
3. **Aşama:** Anket sorularının elde edilmesi,
4. **Aşama:** Anketlerin uygulanması
5. **Aşama:** Anket verilerinin değerlendirilmesi
6. **Aşama:** Sonuç ve önerileri

Araştırmanın ilk aşamasını literatür taraması oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci aşamasında çalışma alanlarında arazi çalışmaları kapsamında Rekreatif Olanak Dağılımı (ROD) sınıflandırması dikkate alınarak kent parklarının farklı noktalardan 350 adet fotoğraf çekilmiştir.

Yapılan çalışmada, ROD sınıflandırmasında kullanılan 6 temel parametreden (Doğal, yarı doğal, doğala yakın kırsal, gelişmiş kırsal, yarı kentsel, kentsel) 3'ü (kentsel, yarı-doğal ve doğal) kullanılmıştır. Kent parklarından çekilen 350 fotoğraftan belirlenen 3 parametreye uygun olanlar seçilerek her parka ait 3 fotoğraf değerlendirilmeye sunulmuştur (Şekil 3). Fotoğrafların Aytaş ve Uzun (2014) "Düzce Kent Merkezindeki Yaya Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesinin Belirlenmesi" ve Polat ve Önder (2011) "Konya İli Kent Parklarının Görsel Kalitesinin Belirlenmesi" adlı çalışmalarda kullanılan parametrelere (**Görsel Kalite, Doğallık, Uyum, Manzara güzelliği, Gizem, Çeşitlilik, Canlılık, Bakım, Güven, Açıklık, Düzen**) göre değerlendirilmesi istenmiştir.

Şekil 3. ROD sınıflandırmasına göre seçilen fotoğraflar

Seçilen parametreler doğrultusunda Google Forms kullanılarak bir foto-anket değerlendirme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formu Uşak Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama bölümünde öğrenim gören 200 öğrencinin değerlendirmesine sunulmuştur. Öğrencilerden alanlara ait fotoğrafları belirlenen parametreler dahilinde 5'li likert ölçeğinde (5 en yüksek-1 en düşük) değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen anket formları SPSS-25 (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılarak her bir parametre için ortalama puan hesaplanmıştır.

BULGULAR

Foto-anket uygulaması Uşak Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama öğrencilerinden oluşan 200 katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcıların %59'u kadın %41'i erkek bireylerden oluşmaktadır. Anket katılımcılarının %23'ünü 4. sınıf öğrencileri, %25'sini 3. sınıf öğrencileri %26,5'ini 2. sınıf öğrencileri ve %25,5'ini 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Fotoğraf Bazında Parametreler ile İlgili Sonuçlar

Görsel Kalite, doğallık, uyum, manzara güzelliği, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven, açıklık ve düzen parametrelerinin değerlendirildiği her bir alana ait 3 fotoğrafın ortalama puanları Çizelge 2' de verilmiştir.

Çizelge 2.Kent parklarına ait fotoğrafların belirlenen parametrelere göre ortalama puanları

Fotoğraf No	Görsel Kalite	Doğallık	Uyum	Çeşitlilik	Bakım	Manzara güzelliği	Gizem	Canlılık	Güven	Düzen	Açıklık
N.E.1	3,09	2,89	3,1	2,89	3,08	3,02	2,42	2,94	3,17	3,44	3,12
N.E.2	3,82	3,55	3,57	2,81	3,57	3,23	2,71	3,36	3,34	3,57	3,5
N.E.3	3,88	3,25	3,64	3,62	3,78	3,82	3,13	3,63	3,6	3,55	3,55
M.Y.1	2,79	2,29	2,57	2,44	2,77	2,35	2,49	2,53	2,73	2,95	3,33
M.Y.2	4,02	3,48	3,77	3,72	3,78	3,87	3,18	3,78	3,54	3,6	3,61
M.Y.3	4,07	3,58	3,74	3,72	3,76	3,88	3,38	3,79	3,54	3,64	3,65
R.T.E.1	3,48	2,96	3,28	3,21	3,44	3,2	2,88	3,29	3,26	3,38	3,58
R.T.E.2	3,68	3,43	3,45	3,43	3,57	3,54	3,13	3,52	3,34	3,53	3,72
R.T.E.3	4,17	3,84	3,91	3,84	3,85	4,13	3,55	3,95	3,55	3,8	3,82
Ş.H.1	2,77	2,51	2,53	2,52	2,61	2,59	2,46	2,64	2,85	2,66	3,39
Ş.H.2	3,36	3,17	3,14	3,08	3,22	3,28	2,92	3,19	3,18	3,29	3,49
Ş.H.3	4,12	3,76	3,67	3,78	3,84	4,03	3,56	3,92	3,5	3,66	3,6
G.Z.1	3,12	3,47	3,02	2,74	3,2	2,93	2,73	2,82	3,15	3,29	3,3
G.Z.2	3,49	3,28	3,27	3,23	3,35	3,38	3,01	3,45	3,23	3,39	3,53
G.Z.3	3,24	3,21	3,03	2,95	3,08	3,08	2,76	3,09	3,02	3,055	3,25
Ort:	3,53	3,24	3,30	3,19	3,39	3,35	2,95	3,32	3,26	3,38	3,49

Kent parklarının belirlenen parametrelere göre değerlendirme sonuçlarına bakıldığında tüm parametrelerin yüksek oranda tek bir parkta bir arada bulunmadığı görülmektedir.

Görsel Kalite

Alanlara ait fotoğraflar "görsel kalite" açısından değerlendirdiğinde; 9 fotoğrafın orta, 4 fotoğrafın yüksek, 2 fotoğrafın düşük görsel kaliteye sahip olduğu görülmektedir. Recep Tayyip Erdoğan parkına ait R.T.E.3 fotoğrafı 4,17 ortalama ile en yüksek görsel kaliteye sahip olurken Şehitler Parkına ait Ş.H.1 fotoğrafı görsel kalite açısından en düşük ortalama sahiptir.

Çizelge 3'de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek görsel kaliteye sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 4' de verilmiştir.

Çizelge 3. ROD Sınıflandırmasının Görsel Kaliteye Etkisi

Fotoğraf no	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	4,17	Doğal
Ş.H.3	4,12	Doğal
M.Y.3	4,07	Doğal
M.Y.2	4,02	Yarı-doğal
N.E.3	3,88	Doğal
N.E.2	3,82	Yarı-doğal
R.T.E.2	3,68	Yarı-doğal
G.Z.2	3,49	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,48	Kentsel
Ş.H.2	3,36	Yarı-doğal
G.Z.3	3,24	Doğal
G.Z.1	3,12	Kentsel
N.E.1	3,09	Kentsel
M.Y.1	2,79	Kentsel
Ş.H.1	2,77	Kentsel

Şekil 4. Görsel kalite parametresi bakımından en yüksek ve en düşük alanlar

Doğallık

Kent parklarına ait fotoğraflar "doğallık" parametresine göre değerlendirildiğinde 11 fotoğrafın orta derecede, 4 fotoğrafın düşük derecede doğallığa sahip olduğu belirlenmiştir. 2,29 puan ortalamasına sahip Muhsin Yazıcıoğlu parkına ait M.Y.1 fotoğrafı en düşük doğallığa, 3,84 ortalama ile Recep Tayyip Erdoğan parkına ait R.T.E 3 fotoğrafı en yüksek doğallığa sahip fotoğraf olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4'de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek doğallığa sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 5' de verilmiştir.

Çizelge 4. Alanlara ait ROD sınıfları ve ortalama değerleri

Fotoğraf no	Ortalama Değer	ROD Sınıfı
R.T.E.3	3,84	Doğal
Ş.H.3	3,76	Doğal
M.Y.3	3,58	Doğal
N.E.2	3,55	Yarı-doğal
M.Y.2	3,48	Yarı-doğal
G.Z.1	3,47	Kentsel
R.T.E.2	3,43	Yarı-doğal
G.Z.2	3,28	Yarı-doğal
N.E.3	3,25	Doğal
G.Z.3	3,21	Doğal
Ş.H.2	3,17	Yarı-doğal
R.T.E.1	2,96	Kentsel
N.E.1	2,89	Kentsel
Ş.H.1	2,51	Kentsel
M.Y.1	2,29	Kentsel

Şekil 5. Doğallık parametresi bakımından en yüksek ve en düşük alanlar

Uyum

Kent parkları "uyum" parametresine göre incelendiğinde alanlara ait fotoğrafların 13'ünün orta derecede, 2'sinin düşük derecede uyuma sahip olduğu görülmektedir. 3,91 puan ortalamasıyla en yüksek uyumun R.T.E 3 fotoğrafına ait olduğu, en düşük uyumun ise 2,53 ortalamayla Şehitler Parkına ait Ş.H.1 fotoğrafının olduğu belirlenmiştir. 3,30 ortalama ile kent parklarının orta derecede uyuma sahip oldukları saptanmıştır.

Çizelge 5'de ROD doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek uyuma sahip oldukları görülmektedir. Uyum parametresine ait en yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 6' da verilmektedir.

Çizelge 5. ROD Sınıflamasının uyuma etkisi

Fotoğraf no	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	3,91	Doğal
M.Y.2	3,77	Yarı-doğal
M.Y.3	3,74	Doğal
Ş.H.3	3,67	Doğal
N.E.3	3,64	Doğal
M.Y.1	3,57	Yarı-doğal
R.T.E.2	3,45	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,28	Kentsel
G.Z.2	3,27	Yarı-doğal
Ş.H.2	3,14	Yarı-doğal
N.E.1	3,1	Kentsel
G.Z.3	3,03	Doğal
G.Z.1	3,02	Kentsel
M.Y.1	2,57	Kentsel
Ş.H.1	2,53	Kentsel

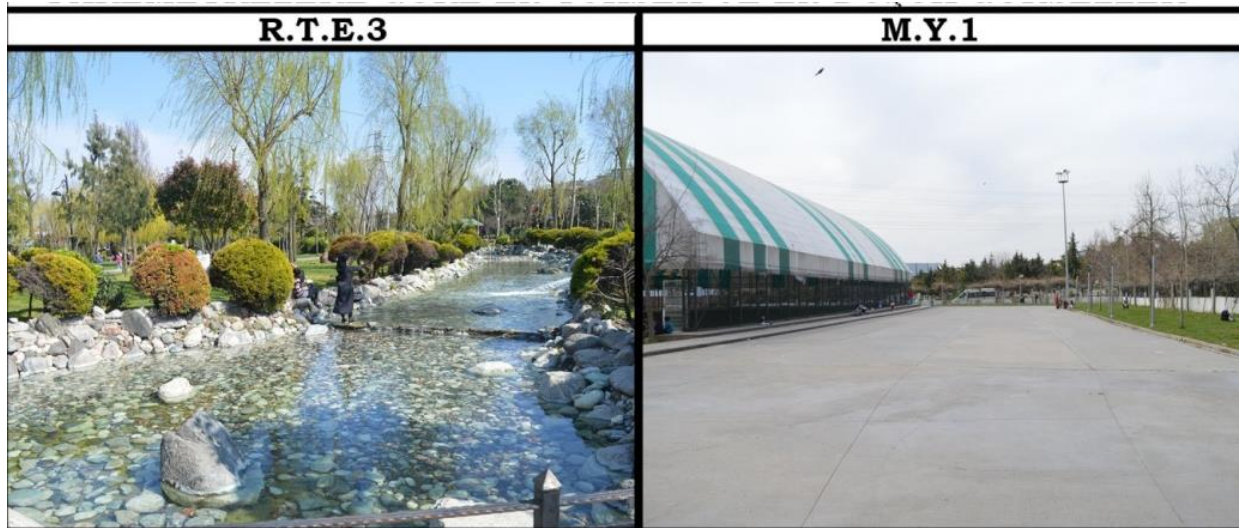
Şekil 6. Uyum Parametresine Ait En Yüksek Ve En Düşük Alanlar**Çeşitlilik**

“Çeşitlilik” parametresi açısından alanlara ilişkin fotoğraflar değerlendirildiğinde fotoğrafların 9' unun orta, 6'sının düşük derecede puanlandığı belirlenmiştir. R.T.E 3 fotoğrafı 3,84 ortalama ile en yüksek, M.Y.1 fotoğrafı 2,44 ortalama ile en düşük puana sahiptir. Esenyurt'ta bulunan kent parklarının 3,19 ortalama ile orta derece çeşitliliğe sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 6'da ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek çeşitliliğe sahip oldukları görülmektedir. Çeşitlilik bakımından en yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 7' de verilmiştir.

Çizelge 6. ROD Sınıflamasının çeşitlilik etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	3,84	Doğal
Ş.H.3	3,78	Doğal
M.Y.3	3,72	Doğal
M.Y.2	3,72	Yarı-doğal
N.E.3	3,62	Doğal
R.T.E.2	3,43	Yarı-doğal
G.Z.2	3,23	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,21	Kentsel
Ş.H.2	3,08	Yarı-doğal
G.Z.3	2,95	Doğal
N.E.1	2,89	Kentsel
N.E.2	2,81	Yarı-doğal
G.Z.1	2,74	Kentsel
Ş.H.1	2,52	Kentsel
M.Y.1	2,44	Kentsel

Şekil 7.Çeşitlilik Parametresinin En Yüksek Ve En Düşük Olduğu Alanlar

Bakım

“Bakım” parametresi incelendiğinde fotoğrafların 13’ünün orta, 2’sinin düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. 3,85 ortalama ile R.T.E 3 fotoğrafı en bakımlı, 2,61 ortalama ile Ş.H.1 fotoğrafı ise en bakımsız alanlar olarak değerlendirilmiştir. Esenyurt’ta bulunan kent parklarının 3,39 ortalama ile orta derecede bakımlı olduğu saptanmıştır.

Çizelge 7’de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek bakıma sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 8’ de verilmiştir.

Çizelge 7. ROD Sınıflamasının bakım etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	3,85	Doğal
Ş.H.3	3,84	Doğal
M.Y.2	3,78	Yarı-doğal
N.E.3	3,78	Doğal
M.Y.3	3,76	Doğal
N.E.2	3,57	Yarı-doğal
R.T.E.2	3,57	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,44	Kentsel
G.Z.2	3,35	Yarı-doğal
Ş.H.2	3,22	Yarı-doğal
G.Z.1	3,2	Kentsel
N.E.1	3,08	Kentsel
G.Z.3	3,08	Doğal
M.Y.1	2,77	Kentsel
Ş.H.1	2,61	Kentsel

Şekil 8. Bakım Parametresinin En Yüksek Ve En Düşük Olduğu Alanlar

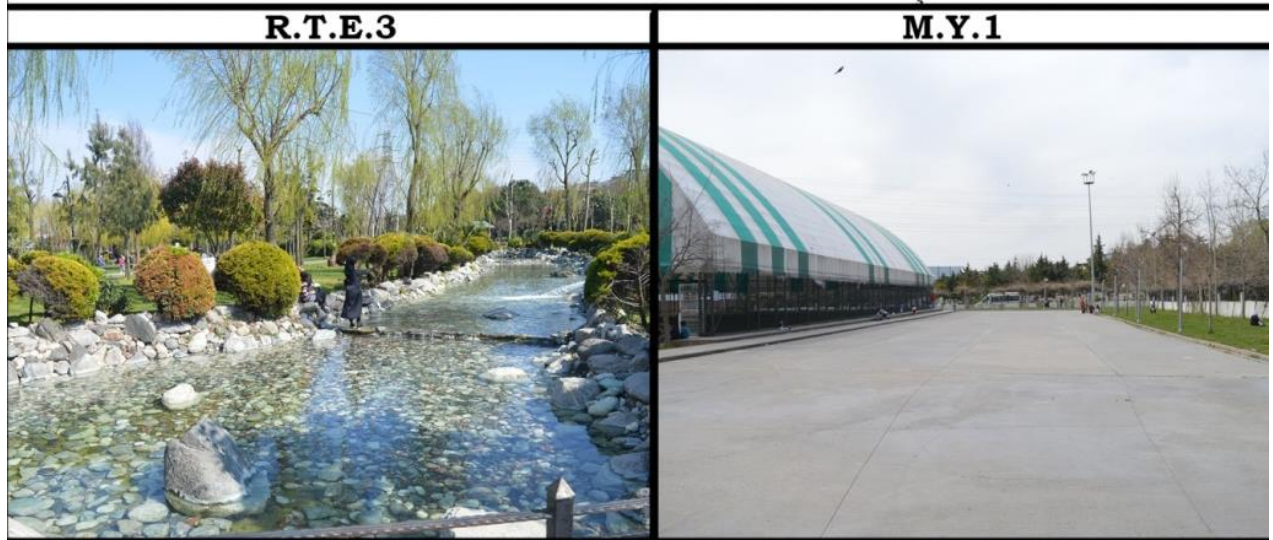
Manzara Güzelliği

“Manzara güzelliği” parametresi değerlendirildiğinde fotoğrafların 2'sinin yüksek, 10'unun orta 3'ünün düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. 4,13 puan ortalamasıyla R.T.E 3 fotoğrafı manzara güzelliğinin en yüksek, M.Y.1 fotoğrafı 2,35 puan ortalamasıyla manzara güzelliğinin en düşük olduğu fotoğraf olarak belirlenmiştir. Esenyurt 'ta bulunan kent parklarının 3,35 ortalamayla orta derecede manzara güzelliğine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 8'de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek manzara güzelliğine sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 9' da verilmiştir.

Çizelge 8. ROD Sınıflamasının Manzara Güzelliğine Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	4,13	Doğal
Ş.H.3	4,03	Doğal
M.Y.3	3,88	Doğal
M.Y.2	3,87	Yarı-doğal
N.E.3	3,82	Doğal
R.T.E.2	3,54	Yarı-doğal
G.Z.2	3,38	Yarı-doğal
Ş.H.2	3,28	Yarı-doğal
N.E.2	3,23	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,2	Kentsel
G.Z.3	3,08	Doğal
N.E.1	3,02	Kentsel
G.Z.1	2,93	Kentsel
Ş.H.1	2,59	Kentsel
M.Y.1	2,35	Kentsel

Şekil 9. Manzara güzelliği parametresinin en yüksek ve en düşük olduğu alanlar

Gizem

“Gizem” parametresi değerlendirildiğinde fotoğrafların 8'inin düşük, 7'sinin orta dereceye sahip olduğu görülmektedir. 3,56 puan ortalamasıyla Ş.H.3 fotoğrafı en yüksek, N.E.1 fotoğrafı en düşük gizem ortalamasına sahip olmaktadır. Esenyurt'ta bulunan kent parklarının 2,95 puan ortalamasıyla düşük derecede gizeme sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 9'da ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek gizeme sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğrafla Şekil 10' da verilmiştir.

Çizelge 9. ROD Sınıflamasının Gizeme Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
Ş.H.3	3,56	Doğal
R.T.E.3	3,55	Doğal
M.Y.3	3,38	Doğal
M.Y.2	3,18	Yarı-doğal
R.T.E.2	3,13	Yarı-doğal
N.E.3	3,13	Doğal
G.Z.2	3,01	Yarı-doğal
Ş.H.2	2,92	Yarı-doğal
R.T.E.1	2,88	Kentsel
G.Z.3	2,76	Doğal
G.Z.1	2,73	Kentsel
N.E.2	2,71	Yarı-doğal
M.Y.1	2,49	Kentsel
Ş.H.1	2,46	Kentsel
N.E.1	2,42	Kentsel

Şekil 10. Gizem Parametresinin En Yüksek Ve En Düşük olduğu alanlar

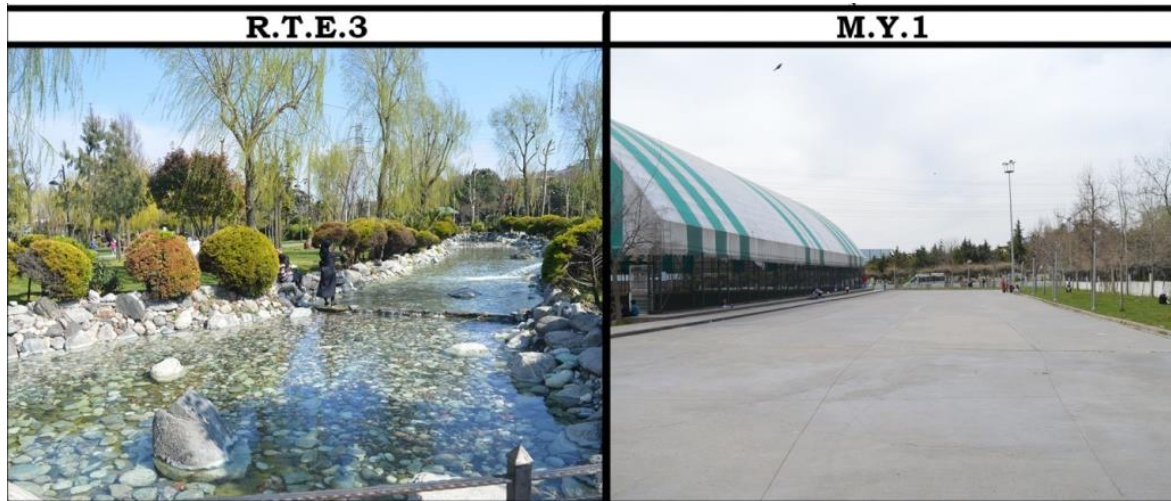
Canlılık

“Canlılık” parametresine bakıldığında fotoğrafların 11' inin orta 4' ünün düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. R.T.E 3 fotoğrafı 3,95 ortalamayla canlılığın en yüksek olduğu M.Y.1 fotoğrafı 2,53 puan ortalamasıyla canlılığın en düşük olduğu fotoğraf olarak tespit edilmiştir. Esenyurt 'ta bulunan kent parkları 3,32 puan ortalamasıyla orta derecede canlılığa sahip olmaktadır.

Çizelge 10'da ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek canlılığa sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 11' de verilmiştir.

Çizelge 10. ROD Sınıflamasının Canlılık Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
R.T.E.3	3,95	Doğal
Ş.H.3	3,92	Doğal
M.Y.3	3,79	Doğal
M.Y.2	3,78	Yarı-doğal
N.E.3	3,63	Doğal
R.T.E.2	3,52	Yarı-doğal
G.Z.2	3,45	Yarı-doğal
N.E.2	3,36	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,29	Kentsel
Ş.H.2	3,19	Yarı-doğal
G.Z.3	3,09	Doğal
N.E.1	2,94	Kentsel
G.Z.1	2,82	Kentsel
Ş.H.1	2,64	Kentsel
M.Y.1	2,53	Kentsel

Şekil 11. Canlılık Parametresinin En Yüksek Ve En Düşük Olduğu Alanlar

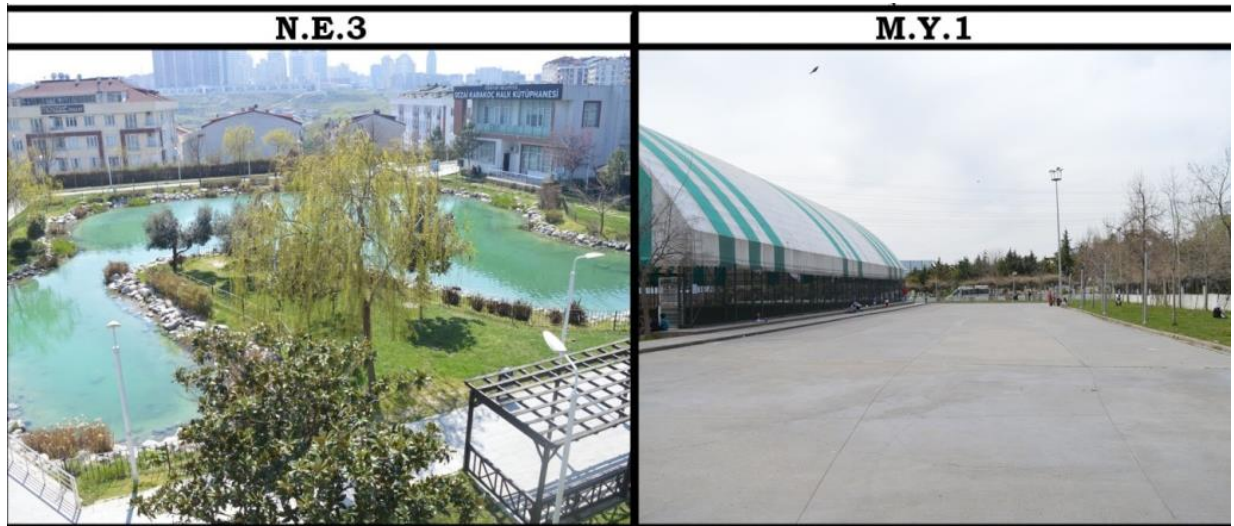
Güven

“Güven” parametresi açısından fotoğrafların 13’ü orta, 2’si düşük ortalamaya sahiptir. 3,60 ortalamayla N.E.3 fotoğrafı en güvenli, 2,73 ortalamayla M.Y.1 fotoğrafı en güvensiz olarak olan fotoğraf olarak seçilmiştir. Esenyurt’taki kent parkları 3,26 puan ortalamasıyla orta derece güvenilir olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 11’de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek güven değerine sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 12’ de verilmiştir.

Çizelge 11. ROD Sınıflamasının Güven Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD sınıfı
N.E.3	3,6	Doğal
R.T.E.3	3,55	Doğal
M.Y.2	3,54	Yarı-doğal
M.Y.3	3,54	Doğal
Ş.H.3	3,5	Doğal
R.T.E.2	3,34	Yarı-doğal
N.E.2	3,34	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,26	Kentsel
G.Z.2	3,23	Yarı-doğal
Ş.H.2	3,18	Yarı-doğal
N.E.1	3,17	Kentsel
G.Z.1	3,15	Kentsel
G.Z.3	3,02	Doğal
Ş.H.1	2,85	Kentsel
M.Y.1	2,73	Kentsel

Şekil 12. Güven Parametresine Göre En Yüksek Ve En Düşük Alanlar

Düzen

“Düzen” parametresine bakıldığında fotoğrafların 13'ü orta 2' si düşük ortalamaya sahiptir. R.T.E 3 fotoğrafı 3,80 puan ortalamasıyla en düzenli, Ş.H.1 fotoğrafı en düzensiz fotoğraf olarak tespit edilmiştir. Esenyurt'ta bulunan kent parklarının 3,38 ortalamayla orta derecede düzene sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 12'de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek düzene sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 13' de verilmiştir.

Çizelge 12. ROD Sınıflamasının Düzen Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD Sınıflandırması
R.T.E.3	3,8	Doğal
Ş.H.3	3,66	Doğal
M.Y.3	3,64	Doğal
M.Y.2	3,6	Yarı-doğal
N.E.2	3,57	Yarı-doğal
N.E.3	3,55	Doğal
R.T.E.2	3,53	Yarı-doğal
N.E.1	3,44	Kentsel
G.Z.2	3,39	Yarı-doğal
R.T.E.1	3,38	Kentsel
Ş.H.2	3,29	Yarı-doğal
G.Z.1	3,29	Kentsel
G.Z.3	3,055	Doğal
M.Y.1	2,95	Kentsel
Ş.H.1	2,66	Kentsel

Şekil 13. Düzen Parametresine Göre En Yüksek ve En Düşük Alanlar

Açıklık

“Açıklık” parametresi değerlendirildiğinde fotoğrafların tamamının orta dereceye sahip olduğu görülmektedir. R.T.E 3 fotoğrafı 3,82 ortalama ile en yüksek, N.E.1 fotoğrafı 3,12 puan ortalaması ile en düşük açıklık düzeyine sahiptir. Esenyurt’ta bulunan kent parklarının 3,49 ortalamayla orta derecede açıklığa sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 13’de ROD sınıflarına göre doğal varlıkların fazla olduğu "doğal" alanların, yapay varlıkların yarı baskın - baskın olduğu (yarı doğal-kentsel) alanlara göre daha yüksek açıklık değerine sahip oldukları görülmektedir. En yüksek ve en düşük değere sahip kent parklarına ait fotoğraflar Şekil 14’ de verilmiştir.

Çizelge 13. ROD Sınıflamasının Açıklığa Etkisi

Fotoğraf No	Ortalama Değer	ROD Sınıflandırması
R.T.E.3	3,82	Doğal
R.T.E.2	3,72	Yarı-doğal
M.Y.3	3,65	Doğal
M.Y.2	3,61	Yarı-doğal
Ş.H.3	3,6	Doğal
R.T.E.1	3,58	Kentsel
N.E.3	3,55	Doğal
G.Z.2	3,53	Yarı-doğal
N.E.2	3,5	Yarı-doğal
Ş.H.2	3,49	Yarı-doğal
Ş.H.1	3,39	Kentsel
M.Y.1	3,33	Kentsel
G.Z.1	3,3	Kentsel
G.Z.3	3,25	Doğal
N.E.1	3,12	Kentsel

Şekil 14. Açıklık Parametresine Göre En Yüksek Ve En Düşük Alanlar

Kent Parklarına Yönelik Parametre Ortalamaları

Her bir parka ilişkin belirlenen parametrelerin ortalama puanları Çizelge 14'de verilmiştir.

Çizelge 14. Kent Parklarına Yönelik Ortalama Puanlar

Park	Görsel kalite	Doğallık	Uyum	Çeşitlilik	Bakım	Manzara güzelliği	Gizem	Canlılık	Güven	Düzen	Açıklık
N.E	3,59	3,23	3,43	3,1	3,47	3,35	2,75	3,31	3,37	3,52	3,39
M.Y	3,62	3,11	3,36	3,29	3,43	3,36	3,01	3,36	3,27	3,39	3,53
R.T.E	3,77	3,41	3,54	3,49	3,62	3,62	3,18	3,58	3,38	3,57	3,7
Ş.H	3,41	3,14	3,11	3,12	3,22	3,33	2,98	3,25	3,17	3,2	3,49
G.Z	3,28	3,32	3,1	2,97	3,21	3,13	2,83	3,12	3,13	3,24	3,36

Kent parklarına yönelik ortalama puanlara bakıldığında en yüksek görsel kaliteye sahip kent parkının Recep Tayyip Erdoğan Parkı (Ortalama puan 3,77) en düşük görsel kaliteye sahip olan parkın ise Gaziler Parkı'nın (Ortalama puan 3,77) olduğu tespit edilmiştir.

Doğallık parametresi için 3,41 ortalama ile en yüksek ortalama ile Recep Tayyip Erdoğan parkı alırken, 3,14 ortalama ile Şehitler parkı en düşük ortalama ile sahip olmuştur.

Uyum açısından değerlendirildiğinde 3,54 ortalama ile en yüksek uyumun Recep Tayyip Erdoğan parkında, en düşük uyumun ise 3,1 ortalama ile Gaziler parkında olduğu belirlenmiştir.

Çeşitlilik bakımından değerlendirildiğinde en yüksek çeşitliliğe Recep Tayyip Erdoğan parkının (ortalama puan = 3,49) sahip olduğu, en düşük çeşitliliğe ise Necmettin Erbakan parkının (ortalama puan = 3,49) sahip olduğu belirlenmiştir.

Bakım (ortalama puan 3,62), manzara güzelliği (ortalama puan = 3,62), gizem (ortalama puan = 3,18), canlılık (ortalama puan = 3,58), güven (ortalama puan = 3,38), düzen (ortalama puan = 3,57), ve açıklık (ortalama puan = 3,70) parametreleri bakımından Recep Tayyip Erdoğan parkı en yüksek ortalamalara sahip olmuştur.

Gaziler parkı çeşitlilik (ortalama puan = 2,97) bakım (ortalama puan = 3,21), manzara güzelliği (ortalama puan = 3,13), canlılık (ortalama puan = 3,12), güven (ortalama puan = 3,13), açıklık (ortalama puan = 3,36) ve düzen (ortalama puan = 3,2) parametrelerinde en düşük ortalama ile sahiptir.

Gizem parametresinde ise en düşük gizeme sahip olan parkın (ortalama puan = 2,75) Necmettin Erbakan parkı olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Peyzaj mimarı için algılanan doğallık ve tercihler, insanlar için doğal manzaralar tasarlarlarken uygun tasarım stratejilerini benimsemek için de gereklidir. Bu bağlamda, araştırma sonuçları, parkta canlı ve cansız tasarım öğelerinin doğallık derecesinin kentsel park manzaralarının görsel kalitesi üzerinde çok güçlü olumlu etkilere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Doğallık derecesi, yüksek görsel kaliteye sahip fonksiyonel ve estetik kent parkları oluşturmak için planlama ve tasarım süreçlerinde dikkate alınması gereken çok önemli bir faktör olmaktadır. Kent parklarının görsel kalitesinin etkileri birçok alanda önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle kentsel kimlik açısından oldukça önemlidir. Her bölgede “yeşil”

olarak tanımlanabilecek şehirler için bu vizyonun en önemli sağlayıcısı parklar olmaktadır. Kentsel alanlarda yapılan uygulamaların kullanıcılar için konforlu güvenli, erişilebilir ve estetik olması o alanın kullanıcı yoğunluğu ve kalitesi için önemlidir (Zabun et al. 2021). Görsel kalite de arazi kullanım kararlarında değerlendirilmesi gereken bir faktördür (Polat ve Önder, 2011).

Araştırma sonuçlarına göre; Esenyurt ilçesinde incelenen kent parklarının orta derecede görsel kalite, doğallık, uyum, manzara güzelliği, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven, açıklık ve düzene sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca görsel kalite, doğallık, uyum, manzara güzelliği, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven ve açıklık parametrelerinde Recep Tayyip Erdoğan parkına ait R.T.E 3 görseli en yüksek puana ulaşırken, Necmettin Erbakan parkına ait N.E.3 fotoğrafı güven parametresinde, Şehitler Parkına ait Ş.H.3 fotoğrafı ise gizem parametresinde en yüksek puanı almıştır. Doğallık, çeşitlilik, manzara güzelliği, canlılık, güven parametrelerinde Muhsin Yazıcıoğlu parkına ait M.Y.1 fotoğrafı en düşük puan ortalamasına sahipken, görsel kalite, uyum, bakım, düzen parametrelerinde en düşük ortalama Şehitler Parkına ait Ş.H.1 fotoğrafıdır. Açıklık parametresinde ise en düşük ortalamayı Necmettin Erbakan parkına ait N.E.1 fotoğrafı almıştır.

Yapılan çalışma sonucuna göre parametrelerde en yüksek ortalamalara sahip görselleri ROD sınıflandırmasına göre doğal ve yarı doğal sınıflar oluştururken, kentsel sınıfında kalan yapay dokuların mevcut olduğu alanlara ilişkin görseller parametrelerde en düşük ortalamaya sahip alanlar olarak belirlenmiştir.

Görseller incelendiğinde doğal çeşitliliğe sahip olan, bitkilendirme alanlarının yoğun olduğu, su ögesinin mevcut olduğu, canlılığın dikkat çektiği alanlar hemen hemen tüm değerlendirme parametrelerinde yüksek puanlara sahip olmuştur. Clay ve Smidt (2004) manzara kalitesini değerlendirmek amacı ile yapmış olduğu "Manzaralı otoyol analizinde kullanılan tanımlayıcı değişkenlerin geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi" çalışmaları sonucunda elde ettikleri canlılığın tercihle önemli bir ilişkisi olduğu sonucu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Özgeriş ve Karahan (2015)'in rekreasyonel tesislerde görsel kalite değerlendirmesi çalışması ve Günerioğlu'nun (2017) akarsu rehabilitasyonunun peyzaj kalitesi üzerine etkilerini araştırmaya yönelik çalışması yeşil dokunun su ögeleriyle organize edildiği alanların uyumlu, bütünsel, daha algılanabilir olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çakıcı (2007) görsel peyzaj değerlendirmesine yönelik çalışmasında en fazla beğenilen mekanların doğal elemanların, bitkisel materyal varlığının baskın olduğu alanlar olarak belirlemiştir. Aynı çalışmada en çok tercih edilen beş görselde su yüzeylerinin bulunduğu belirtilmektedir. Bahsi geçen araştırma sonuçları yapılan bu çalışmanın bulguları ile paralel nitelik göstermektedir.

ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonuçları değerlendirildiğinde kent parklarının görsel kalitesinin alanın doğallığı ve doğal olanın yoğunluğu ile paralel olarak attığı söylenebilmektedir. Bu bağlamda kent parklarında mümkün olduğunca doğal malzemeler kullanılması bu mümkün değil ise doğal görünümlü ögelere yer verilmesinin yerinde bir uygulama olacağı öngörülmektedir. Doğallık veya doğayı anımsatmak amacı ile kent parklarında farklı ve birbirleriyle renk ve form bakımından uyumlu bitki türleri ile bitki türü çeşitliliğinin artırılması önerilmektedir. Ayrıca mimari yapılarda, donatı elemanlarında kullanılan malzeme dokusunun doğallığı yansıtmalarının görsel kaliteyi arttıracakları düşünülmektedir.

Ayrıca çalışma sonuçları kent parklarında bulunan su öğelerinin görsel kalite üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Bu sonuç paralelinde kent parklarında alan büyüklüğüne göre doğal görünüme sahip çeşmeler, süs havuzları vb. su öğelerine yer verilmesi önerilmektedir.

YAZAR KATKILARI

Hüseyin Berk Türker: Çalışma konusunun seçilmesi, çalışmanın yürütülmesi, makale taslağının hazırlanması, istatistiksel analizlerin yapılması, verilerin yorumlanması, sonuçların tartışılması. **Ahmet Erkan Metin:** Verilerin yorumlanması ve istatistiksel analizlerin yapılması. **Orhan Balıkcı:** Çalışmanın yürütülmesi, verilerin yorumlanması ve makale taslağının hazırlanması.

FİNANSAL DESTEK BEYANI

Çalışma için herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

ETİK KURUL ONAYI

Uşak Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 04.08.2021 tarih ve 2021-05 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Abdullah, M. H. A., Oguz, H. & Tonguc, F. (2021) Designing a web application for Necip Fazil Kisakurek Park, Kahramanmaraş, Turkey. *Turkish Journal of Forest Science*, 5(2), 620-633.
- Aytaş, İ. & Uzun S. (2015) Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi* 65(1): 11-29. ISSN: 0535-8418.
- Benliay A, Soydan O. & Kayku M. (2015). Aspendos Sillyon- Perge Bisiklet Güzergahı Örneğinde Peyzaj Görsel Kalitesi ve Peyzaj Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Artium*, 3(1):48-64.
- Bulut, Z., & Yılmaz, H., (2007). Determination of lanscape beautie through visual quality assessment method; a case study for Kemaliye (Erzurum-Turkey). *Environmental Monitoring and Assessment* 141:121-129 Doi:10.1007/s10661-007-9882-0.
- Caf, A. (2014). Bingöl-Erzurum Karayolu Güzergâhının Görsel Kalite Analizi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, 100s, Erzurum).
- Clay, G. R. & Daniel, T. C. (2000). Scenic landscape assessment: the effects of land management jurisdiction on public perception of scenic beauty. *Landscape and Urban Planning*, 49(1-2), 1-13.

- Clay, G.R., Smidt R.K., 2004. Assessing the validity and reliability of descriptor variables used in scenic highway analysis. *Landscape and Urban Planning*, 66, 239–255
- Çakıcı I. (2007). Peyzaj Planlama Çalışmalarında Görsel Peyzaj Değerlendirmesine Yönelik Bir Yöntem Araştırması, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Çelik M. (2013). Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta
- Çelik, D. & Açiksöz, S. (2014). Planlama sürecine görsel peyzaj analizi ile etik yaklaşım: Amasra örneği. Akademik Platform, Isem s, 320-331.
- Çetinkaya, G. ve Uzun, O. (2014). Peyzaj Planlama. Birsen yayınevi, 219, İstanbul.
- Daniel, T.C. (2001). Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century. *Landscape and Urban Planning*, Volume 54, Issues 1-4, 267-281.
- Dinçer A. A. (2011). Görsel Peyzaj Kalitesinin “Biçimsel Estetik Değerlendirme Yaklaşımı” İle İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Düzgüneş, E. & Demirel, Ö. (2015). Milli parklarda doğal ve kültürel kaynak değerlerinin görsel peyzaj kalite yönünden değerlendirilmesi.
- Ekren, E. ve Çorbacı, Ö.L. (2022). Kahramanmaraş Kentsel Açık Yeşil Alanlarında Kullanılan Bitki Materyalinin Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 18(1), 25-50.
- Elinç, H. (2011). Görsel kalite değerlendirmesi yöntemi ile Antalya ili Alanya ilçesindeki Abdurrahman Alaettinoğlu ve Alanya belediye başkanları kent parklarının irdelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Esenyurt Belediyesi (2022) <https://www.esenyurt.bel.tr> (Erişim tarihi 04.03.2022).
- Erdönmez, M. Ö. & Kaptanoğlu A.Y.Ç. (2008). Peyzaj Estetiği ve Görsel Kalite Değerlendirmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 58 (1): 39-51.
- Fuante de Val, G., Atauri A.J. & Lucio J.V. (2006). Relationship between landscape visual attributes and patial pattern indices: A test study in Mediterranean-climatelandscapes. *Landscape and Urban Planning*, Volume 77, Issue 4, 393-407. Doi: /10.1016/j.landurbplan.2005.05.003.
- Gültürk, P. (2013). Tekirdağ Kent Merkezi Kıyı Şeridinin Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi. Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Güneroğlu, N. (2017). Akarsu rehabilitasyonunun peyzaj kalitesi üzerindeki etkileri. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi 18(1):10-10. DOI: 10.17474/artvinofd.270854
- Irmak M.A. & Yılmaz, H. (2010). Farklı Peyzaj Karakter Alanlarına Göre Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Görsel Analizi: Erzurum Örneği. *Gazi Osman Paşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2010, 27(2), 45-55.
- Kalın, A. (1997). Bitkilerin Anlamsal Boyutu: Fonksiyonlardaki Bina ve Mekanlarla Anılabilen Bitkiler Üzerine Bir Araştırma. KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Kıroğlu, E. (2007). Erzurum Kenti ve Yakın Çevresindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalite-si Yönünden Değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum
- Kiper, T. & Cengiz T. (2016). İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Kıyı Bandı Örneğinde Görsel Peyzajların Tanımlanması. 1st International Scientific Researches Congress – Humanity and Social Sciences (Ibad-2016), May 19 - 22, 2016 Madrid, Spain, 1330-1342

- Kiper, T. Korkut, A. & Topal, Ü. T. (2017) Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirmesi: Kıyıköy Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, *Doğa Bilimleri Dergisi* 20(3), 258-269
- Meitner, M.J. (2004). Scenicbeauty of riverviews in the Grand Canyon: relating perceptual judgments to locations. *Landscape and Urban Planning* 68, 3–13. Doi: 10.1016/S0169-2046(03)00115-4
- Oguz, H., Uzun, A. & Kısakürek, Ş. (2020) Web-based tree information system: A case study of Kahramanmaraş, Turkey. *Turkish Journal of Forest Science*, 4(1), 160-171.
- Özgeriş, M. & Karahan, F. (2015). Rekreatyoneel tesislerde görsel kalite değerdendirme üzerine bir araştırma: Tortum ve Uzundere (Erzurum) örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi* 16 (1): 40-49 ISSN:2146-1880
- Özhancı E. & Yılmaz H. (2011). Rekreatyoneel Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerdendirilmesi; Erzurum Örneği. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 1(2): 67-76, 2011.
- Polat, A.T. & Önder, S. (2011). Konya İli Kent Parklarının Görsel Kalitesinin Belirlenmesi. Conference: I. Konya Kent Sempozyumu
- Tuğlur, M., & Çakır, M. (2019). UFORE Modeli'nin Kent Ekosistemine Hizmet Eden Bileşenlerinin İrdelenmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 4(2), 193-200.
- Tuğluer, M. ve Gül, A. (2018). The use of UFORE model for determination of environmental effects and value of urban trees case study of Isparta city. *Turkish Journal of Forestry*, 19(3): 293-307.
- Tüfekçioğlu, K. H. (2008). Tarihsel Çevrede Görsel Peyzaj Kalite Değerdendirme İstanbul Yedikule Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 136 s.
- TÜİK (2022). <https://www.tuik.gov.tr/> (Erişim tarihi: 04.03.2022)
- Uzun, Ç. F. (2018). Kastamonu Tabiat Parklarının Görsel Kalite Analizi Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı
- Zabun, A. S., Oğuz, H., & Serin, H. Kahramanmaraş Trabzon Bulvarı Örneğinde Kullanıcıların Yaya Bölgelerini Fonksiyonel Açıdan Değerdendirme. *Turkish Journal of Forest Science*, 5(1), 233-245.